

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 437/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, advokátska kancelária, Krížna 44, Bratislava, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tdo 8/2022 a jeho uzneseniu zo 17. mája 2023, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 55/2020 a jeho uzneseniu z 8. júna 2021 a proti postupu Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 137/2018 a jeho rozsudku z 27. februára 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tdo 8/2022 a jeho uznesením zo 17. mája 2023, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 55/2020 a jeho uznesením z 8. júna 2021 a postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 137/2018 a jeho rozsudkom z 27. februára 2020. Požaduje ďalej, aby boli uznesenia najvyššieho súdu a krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa napokon náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 1 T 137/2018-1245 z 27. februára 2020 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že „ako konateľ spoločnosti [REDAKOVANÉ], s.r.o., so sídlom [REDAKOVANÉ] prostredníctvom tretej osoby vystupujúcej v mene obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]

Žilina ponúkol [REDAKOVANÉ] pomoc pri vyplatení podlžnosti jej syna [REDAKOVANÉ] plynúcej z nezaplatených splátok [REDAKOVANÉ] pri zmluve o hypotekárnom úvere, nakoľko banka sa rozhodla svoju pohľadávku uplatniť výkonom záložného práva na nehnuteľnostiach vo vlastníctve [REDAKOVANÉ], kde navrhol, že existujúci dlh menovaného sám uhradí, avšak pod podmienkou, že [REDAKOVANÉ] zriadi na nehnuteľnostiach v jeho vlastníctve záložné právo v prospech jeho firmy do času, kým si sám nezabezpečí finančné prostriedky na vrátenie dlhu a úhradu provízie vo výške 10 % poskytnutých finančných prostriedkov spoločnosti [REDAKOVANÉ], s ktorými skutočnosťami [REDAKOVANÉ] oboznámila svojho syna [REDAKOVANÉ], ktorý s uvedeným postupom súhlasil, následne však dal vypracovať kúpnu zmluvu, kde predmetom predaja boli nehnuteľnosti vo vlastníctve [REDAKOVANÉ] a to pozemok parcelné číslo CKN 7230/1, zastavané plochy a nádvoria o výmere 528 m² zapísaný na [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] a rodinný dom so súpisným číslom 392 nachádzajúci sa na pozemku s parcelným číslom CKN 7230/1, zapísaný na [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ], zároveň do kúpnej zmluvy uviedol kúpnu cenu za uvedené nehnuteľnosti v sume 80.000,- €, kde kúpnu zmluvu [REDAKOVANÉ] podpísal dňa 12.07.2011 v meste Čadca a zároveň ju prostredníctvom ďalšej osoby dňa 13.07.2011 doručil na Správu katastra Čadca v meste Čadca, okres Čadca, kde katastrálny úrad povolil vklad vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam rozhodnutím zo dňa 15.07.2011 pod sp. zn. V 2501/11, pričom z kúpnej ceny uvedenej v kúpnej zmluve uhradil len časť v sume 40.654,75 €, a to vkladom na účet v pobočke [REDAKOVANÉ] v meste Čadca dňa 24.06.2011, ktorým došlo k úhrade podlžnosti [REDAKOVANÉ] voči [REDAKOVANÉ] a zvyšok kúpnej ceny v sume 39.348,25 € [REDAKOVANÉ] doposiaľ neuhradil, pričom už v čase, keď s [REDAKOVANÉ] kúpnu zmluvu uzatváral konal s vedomím, že zvyšok kúpnej ceny neuhradí, následne získané nehnuteľnosti aj napriek sľubu spätného odpredaja [REDAKOVANÉ] odpredal na základe kúpnej zmluvy zo dňa 04.06.2012 za sumu 146.000,- €, čím [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] spôsobil škodu v sume 39.348,25 €“.

4. Bol mu za to uložený trest odňatia slobody vo výmere troch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu päť rokov spolu s probačným dohľadom s tým, že v skúšobnej dobe má nahradiť poškodenému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poškodený“) škodu vo výške 39 348,25 eur.

5. Podľa názoru okresného súdu: „Na základe vykonaného dokazovania mal súd jednoznačne preukázané, že obžalovaný spáchal skutok, ktorý sa mu kladie za vinu. Obžalovaný trestnú činnosť poprel tvrdiac, že išlo o štandardný občiansko - právny vzťah - kúpnu zmluvu, ktorú uzavrel v mene spoločnosti [REDAKOVANÉ] s predávajúcim [REDAKOVANÉ], v zastúpení [REDAKOVANÉ], ktorý zmluvu dobrovoľne podpísal (zmluva bola podpísaná dvakrát, najskôr [REDAKOVANÉ] ako splnomocnencom a po tom ako bolo prerušené konanie zmluvu podpísal [REDAKOVANÉ]), pričom vedeli, čo podpisujú a [REDAKOVANÉ] vyplatil kúpnu cenu v [REDAKOVANÉ]. S poškodeným a jeho rodinou pred podpisom zmluvy osobne nejednal, celý predaj nehnuteľnosti sprostredkovala svedkyňa [REDAKOVANÉ]. Kúpnu zmluvu dal vypracovať on advokátskej kancelárii, na základe podkladov od [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ ide o kúpnu zmluvu na sumu 60.000,-€, ktorou mala byť nehnuteľnosť prevedená na [REDAKOVANÉ], túto dal vypracovať pravdepodobne preto, že rodina [REDAKOVANÉ] si vybavila úver, kde banka bola ochotná dať, alebo znalec im ohodnotil nehnuteľnosť v danej dobe maximálne na 65.000,-€, tak z toho dôvodu pravdepodobne súhlasil, aby sa na návrh kúpnej zmluvy dala suma 60.000,-€ a zvyšnú sumu aj

s jeho províziou mu doplatia z vlastných zdrojov, pravdepodobne došlo k zníženiu cien nehnuteľnosti, potreboval súrne peniaze, zvyšok by požadoval uzavrieť zmluvu na doplatenie zvyšku ceny. Pri kúpe nehnuteľnosti vyhotovil výdavkový pokladničný doklad a v deň podpisu zmluvy vyplatil celú kúpnu cenu, teda 80.000,-€ k rukám [REDACTED], ktorý bol splnomocnený na tento úkon, o tom že prevzal peniaze vystavil príjmový doklad...

... Obžalovaný je usvedčovaný najmä výpoveďou svedkov [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]...

... Svedok [REDACTED] podrobne popísal ako prebiehalo «odovzdanie kúpnej ceny», pričom jednoznačne poprel prevzatie sumy 80.000,-€, pričom uviedol, že obžalovaný vyplatil v [REDACTED] sumu 40.651,75 €, žiadne iné finančné prostriedky obžalovaný nevyplatil ani nevystavil príjmový, resp. výdavkový doklady a svedok, ktorý bol vlastníkom nehnuteľnosti [REDACTED] splnomocnený na uzavretie kúpnej zmluvy rovnako poprel podpísanie takéhoto dokladu. Obžalovaný počas celého trestného konania takýto doklad ani nepredložil...

... Svedkyňa [REDACTED] uviedla, že po tom ako sa dostali do finančných problémov na základe inzerátu oslovila svedkyňu [REDACTED], ktorá jej ponúkla pomoc s tým, že im zoženie človeka, ktorý za nich vyplatí podlžnosti a zaručia sa mu nehnuteľnosťou, následne im vybaví úver, z ktorého vyplatia tohto človeka s províziou 10%, s čím [REDACTED] súhlasila. S obžalovaným nejednala, až v čase, keď chceli nehnuteľnosť odkúpiť naspäť sa s ním spoločne s [REDACTED] stretla v Žiline, kde od nich požadoval najskôr vyplatenie sumy 80.000,-€, s čím nesúhlasili a dohodli sa na vyplatení sumy 60.000,-€. ... nemenne tak v prípravnom konaní ako aj na hlavnom pojednávaní popísala jednanie so svedkyňou [REDACTED], ktorá ponúkla vyriešenie finančných problémov tým spôsobom, že nájde človeka (obžalovaného) ktorý vyplatí za nich dlh v banke a na nehnuteľnosti bude mať záložné právo, do času, kým si nevybavia úver (s čím im ona mala pomôcť) a tomuto zaplatia to, čo za nich zaplatil spolu s províziou 10%. Presvedčila ju, že kúpna zmluva sa robí iba naoko, s tým, že sa to musí takto urobiť. S jej výpoveďou korešponduje aj výpoveď poškodeného [REDACTED], ktorý pri podpise prvej zmluvy nebol osobne prítomný a túto za neho podpísal na základe plnej moci [REDACTED] (po podaní návrhu na vklad bolo konanie prerušené). Druhú zmluvu mu doniesla [REDACTED] na vlakovú stanicu v Čadci, keď sa pýtal [REDACTED], prečo ide o kúpnu zmluvu, táto mu povedala, že zmluva je len naoko, že sa to tak robí, že vlastníkmí domu budú naďalej oni...

... Pokiaľ ide o výpoveď svedkyne [REDACTED], túto súd považuje za nedôveryhodnú, motivovanú snahou zbaviť sa svojho dielu zodpovednosti, a podľa názoru súdu, rovnako ako obžalovaný mala byť súdená aj táto svedkyňa, avšak v zmysle zásady bez žalobcu niet sudcu (nemo iudex sine actore), súd nemohol konať. V prípravnom konaní svedkyňa nevypovedala, na hlavnom pojednávaní uviedla, že s obžalovaným spolupracovala najčastejšie. ... Absolútne nelogické je tvrdenie svedkyne, že kúpnu cenu dohodla ona, ale nevie, aká suma bola uvedená na zmluve. Svedkyňa si sama odporuje. ... Taktiež súd neuveril výpovedi svedkyne, že videla ako obžalovaný v [REDACTED] v Čadci vypláca [REDACTED] finančné prostriedky v hotovosti, avšak nevie v akej sume. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že obžalovaný počas celého trestného konania nepredložil ním tvrdý výdavkový doklad, ktorý mal podpísať aj [REDACTED], ktorý vypísanie a podpísanie takéhoto dokladu kategoricky popiera, rovnako popiera aj prevzatie finančnej hotovosti od obžalovaného. Takýto doklad je potrebný pre vedenie účtovníctva

spoločnosti [REDAKOVANÉ] a z pripojeného spisu Okresného súdu Martin mal súd preukázané, že ani v tomto prípade nemal takýto doklad...

... Súd tak mal po vykonanom dokazovaní jednoznačne preukázané, že obžalovaný napriek tomu, že v kúpnej zmluve je uvedená suma 80.000,-€ uhradil z tejto sumy 40.651,75 € a to vkladom na účet v [REDAKOVANÉ] čím bol uhradený dlh poškodeného avšak k vyplateniu sumy 39.438,25 € nedošlo, ktorým konaním obžalovaný úmyselne uviedol poškodeného do omylu a spôsobil mu škodu v tejto výške...

... Skutočnosť, že išlo o úmyselné konanie obžalovaného seba obohatiť mal súd preukázanú, okrem obdobného podvodného konania obžalovaného v iných prípadoch aj konaním obžalovaného, keď požadoval od poškodeného, resp. jeho rodiny vyplatenie sumy 80.000,-€ napriek tomu, že na vyplatení takejto sumy sa nedohodli a tiež tým, že po tom ako [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] s vyplatením takejto sumy nesúhlasili, súhlasil aj s vyplatením sumy 60.000,-€. Ako je už uvedené vyššie ide o absolútne nelogické konanie obžalovaného v prípade ak by zaplatil za nehnuteľnosť 80.000,-€ nesúhlasil by so spätným predajom za sumu 60.000,-€, naviac, keď išlo o jeho podnikateľskú činnosť.“

6. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie (odôvodnené písomne 4. mája 2020). V odvolaní podanom prostredníctvom obhajkyne v podstate tvrdil, že sa trestného činu nedopustil. Spochybnil závery okresného súdu o vine a treste. Podrobne sa zaoberal skutkovými okolnosťami prípadu a výpovednou hodnotou jednotlivých zabezpečených a vykonaných dôkazov. Poškodeného žiadnym spôsobom neuviedol do omylu a ani jeho omyl nevyužil. Dospel k názoru, že okresný súd nedostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o jeho vine.

7. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 To 55/2021 z 8. júna 2021 bolo odvolanie sťažovateľa zamietnuté. Uznesenie krajského súdu bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 19. augusta 2021.

8. Podľa názoru krajského súdu odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné. Neboli zistené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali pochybnosti o správnosti skutkových zistení uvedených v rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ bol zo spáchania trestnej činnosti usvedčený procesne správne zabezpečenými a vykonanými dôkazmi, medzi ktoré patria výpovede zainteresovaných svedkov, poškodeného a listiny dôležité pre trestné konanie. Tieto dôkazy, ktorých podrobný opis je súčasťou rozsudku okresného súdu, boli správne vyhodnotené v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil s postupom okresného súdu pri hodnotení dôkazov a tieto sám na základe vnútorného presvedčenia vyhodnotil s totožným výsledkom. Preskúmaním dôvodov podaného odvolania sťažovateľa krajský súd prijal záver, podľa ktorého tieto sú len opakovaním obhajoby sťažovateľa, či už z prípravného konania, alebo hlavného pojednávania. Okresný súd sa týmito dôvodmi veľmi podrobne zaoberal a reagoval na ne. Vyhodnotením výpovedí poškodeného a svedkov a nadväzujúcich listinných dôkazov vo forme zabezpečenej zmluvy, ako aj právnych úkonov viažucich sa na záložné právo dospel správne k záveru o vine sťažovateľa. Zdôraznil aj tú skutočnosť, že sťažovateľ už bol v minulosti právoplatne odsúdený okrem iného aj za trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona.

9. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ 18. októbra 2021 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku (teda pre porušenie práva na obhajobu a že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

10. V dovolaní sťažovateľ namieta, že v základnom trestnom konaní nebol preukázaný jeho úmysel uviesť poškodeného do omylu a obohatiť sa na jeho úkor. Komunikoval výlučne so [REDAKOVANÉ], ktorá mala byť pomyselnou hlavou a ktorá „transakcie“ pripravila a organizovala, pričom zároveň bola aj sprostredkovateľkou medzi ním a poškodeným. S poškodeným sa dohodol na spätnej kúpe nehnuteľnosti, z čoho nemožno vyvodiť záver o jeho úmysle obohatiť sa na úkor poškodeného. V civilnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 145/2013 o neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi poškodeným ako žalobcom a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] ako žalovanou (ďalej len „žalovaná“), v rámci ktorého sa poškodený domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy pre nezaplatenie celej kúpnej ceny, dospel okresný súd k záveru, podľa ktorého kúpna zmluva bola riadne uzavretá a údajné nezaplatenie celej kúpnej ceny nie je dôvodom na vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Podľa názoru sťažovateľa mal neplatnosť kúpnej zmluvy nepriamo potvrdiť aj krajský súd v rozsudku č. k. 10 Co 133/2017-206 z 25. mája 2017, keď okresnému súde prikázal odôvodniť aj skutočnosti týkajúce sa odstúpenia od zmluvy, v dôsledku čoho okresný súd vyslovil názor, že odstúpenie od kúpnej zmluvy zo strany poškodeného nie je platné, pretože tento neposkytol žalovanej dodatočnú primeranú lehotu na úplné zaplatenie kúpnej ceny (na strane 9 v poslednom odseku podaného dovolania sťažovateľ uvádza aj to, že i v prípade takého hodnotenia dôkazov, podľa ktorého sa skutok stal, je nutné poukázať na to, že nie každé správanie majúce prvky neštandardnosti je zároveň tiež trestným činom, pozn.). S poukazom na výsledok občianskoprávneho konania je sťažovateľ toho názoru, že uznesenie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku vychádzajúcim z nesprávneho hodnotenia dôkazov, ktoré nepostačujú na preukázanie jeho úmyselného zavinenia. Vychádzajúc z vlastného hodnotenia vykonaných dôkazov, vyslovil presvedčenie, že jeho vina nebola nepochybne preukázaná, v dôsledku čoho sa mala uplatniť zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“. Namietal ďalej, že krajský súd sa nezoberal subjektívnou stránkou trestného činu a nevysporiadal sa riadne s jeho argumentáciou namietajúcou práve nedostatok zavinenia. Námietku zásadného porušenia práva na obhajobu sťažovateľ prezentoval vo vzťahu k odôvodneniu uznesenia krajského súdu. Vyjadrenia krajského súdu odkazujúce aj na jeho skoršie odsúdenie za obdobnú trestnú činnosť považuje sťažovateľ za porušenie prezumpcie nevinoty podľa § 2 ods. 4 Trestného poriadku. Vyjadruje domnienku, že v dôsledku predpojatosti proti jeho osobe došlo k neobjektívnemu vyhodnoteniu podaného odvolania.

11. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 8/2022 zo 17. mája 2023 bolo dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté.

12. Podľa názoru najvyššieho súdu je zrejmé, že nie sú naplnené sťažovateľom uplatnené dôvody dovolania, v dôsledku čoho bolo potrebné dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

13. Námietku sťažovateľa, podľa ktorej všeobecné súdy mali porušiť zásadu prezumpcie nevinoty, nemožno hodnotiť ako opodstatnenú. Pokiaľ krajský súd vo svojom vinu konštatujúcom uznesení uviedol, že sťažovateľ postupoval „premysleným a sofistickým spôsobom s účelom zahladiť

stopy po spáchaní trestného činu“, tak uvedené konštatoval pri odôvodnení jeho viny na podklade výsledkov vykonaného dokazovania (výpovedí poškodeného, svedkyne [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ], listinných dôkazov), a nie na podklade vopred prijatého záveru o jeho vine. Krajský súd tak správne reagoval na jeho námietky, keď v súlade so závermi okresného súdu dospel k výsledku, že sťažovateľ konal úmyselne, „premysleným a sofistikovaným spôsobom“. Poukaz na predchádzajúce odsúdenie za spáchanie obdobnej trestnej činnosti sa týkal hodnotenia osoby sťažovateľa (§ 34 ods. 4 Trestného zákona) ako podkladu pre výrok o treste, v dôsledku čoho nie je porušením zásady prezumpcie neviny vyplývajúcej z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku.

14. K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa odôvodnenia rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu treba podľa názoru najvyššieho súdu pripomenúť, že obe tvoria jeden celok. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a hodnotením dôkazov, v dôsledku čoho za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecnými súdmi. Napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu dávajú jasné, stručné a výstižné odpovede na otázky, ktoré bolo potrebné riešiť, pričom všeobecné súdy v základnom konaní uverili výpovediam poškodeného a jeho rodičov, ktorí ako osoby vo finančnej núdzi boli (či už sťažovateľom alebo aj prostredníctvom tretej osoby) uvádzaní do omylu v spôsobe riešenia ich finančnej núdze, ako aj zaplata celú kúpnu cenu sťažovateľom tak, aby sa mohol na škodu poškodeného obohatiť.

15. V súvislosti s námietkou nepoužitia zásady „*in dubio pro reo*“ najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane konštatuje, že takúto námietku nie je možné podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale ani pod žiaden iný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V rámci dovolacieho konania nie je možné správnosť a úplnosť zisteného skutku skúmať a meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku], v dôsledku čoho v dovolacom konaní proti skutkovému stavu vyjadrenému v tzv. skutkovej vete nie sú prípustné skutkové námietky spochybňujúce správnosť či úplnosť zistenia skutku, ale len námietky právne. Námietka nepoužitia zásady „*v pochybnostiach v prospech obvineného*“ je námietkou skutkovej povahy, ktorú nemožno v dovolacom konaní s úspechom uplatniť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

16. Podľa názoru sťažovateľa z hľadiska porušenia jeho základného práva podľa čl. 49 ústavy (podporne aj čl. 46 ods. 2 ústavy) je v prvom rade nevyhnutné posúdiť, v čom konkrétne malo spočívať jeho „podvodné“ konanie, ktoré podľa názoru okresného súdu (následne potvrdeného všeobecnými súdmi vyšších inštancií) napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona.

17. Ak jeho podvodné konanie malo spočívať v podvedení poškodeného ohľadom presného procesu vyriešenia jeho finančnej situácie (kúpna zmluva – záložná zmluva), zo všetkých výpovedí (poškodeného, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) vyplynulo, že so sťažovateľom sa počas dohadovania spôsobu riešenia ich finančnej situácie vôbec nestretli a zvolený spôsob s ním vopred nijako nekonzultovali, poškodený sa so sťažovateľom stretol až na súde a celý proces zastrešovala [REDAKOVANÉ], pričom prvý kontakt iniciovala matka poškodeného [REDAKOVANÉ].

18. Je zrejmé, že pokiaľ by aj poškodený (nie teda jeho rodina) mal byť niekým uvedený do omylu v spôsobe riešenia finančnej situácie, mohlo to byť výlučne [REDACTED], ktorá celý proces riadila a celý obchod „dohodila“ sťažovateľovi ako investičnú príležitosť.

19. Pokiaľ okresný súd vo výroku rozsudku uviedol, že „... obvinený konal prostredníctvom tretej osoby, kedy ponúkol [REDACTED] pomoc pri vyplatení podlžnosti jej syna [REDACTED]...“, takýto záver je v rozpore s vykonaným dokazovaním, najmä s výpoveďou [REDACTED], podľa ktorej sa na základe inzerátu stretla so [REDACTED], táto jej ponúkla pomoc a ozvala sa asi za týždeň, že má človeka, ktorý im pomôže. Tvrdenie, že sťažovateľ konal prostredníctvom tretej osoby ([REDACTED]), je nepreukázané, ale najmä je v rozpore s elementárnou logikou.

20. Svedkovia [REDACTED] a [REDACTED] tiež potvrdili, že o celom „obchode“ sa rokovalo výlučne so [REDACTED].

21. Sťažovateľ v súlade s ostatnými svedkami uviedol, že ho telefonicky kontaktovala [REDACTED], pričom mala informáciu, že sa sťažovateľ zaoberá kúpou a predajom nehnuteľností.

22. V rozpore s vykonaným dokazovaním a výpoveďami svedkov je aj skutkový záver okresného súdu, podľa ktorého „... kde navrhol, že existujúci dlh menovaného sám uhradí, avšak pod podmienkou, že [REDACTED] zriadi na nehnuteľnostiach v jeho vlastníctve záložné právo v prospech jeho firmy do času, kým si sám nezabezpečí finančné prostriedky na vrátenie dlhu...“.

23. Poškodený uviedol, že jeho matka [REDACTED] povedala, že sa na ich dom zapíše len záložné právo, a následne uviedol, že [REDACTED] mu dala zmluvy, ktoré mal k dispozícii, prečítal si ich a matka mu uviedla, že [REDACTED] ju ubezpečila, že k domu bude zapísané len záložné právo. Poškodený ďalej uviedol, že po stretnutí so [REDACTED], ktorá mu kúpnu zmluvu odovzdala, si bol vedomý, že drží kúpnu zmluvu a spýtal sa rodinných príslušníkov, prečo vlastne dom predávajú, pričom jeho matka (ktorá sa zúčastnila stretnutia so [REDACTED]) vyjadrila, že to tak musí byť, že sa skrátka tak dohodli.

24. [REDACTED] uviedla, že rodine poškodeného povedala, že to bude formou kúpnej zmluvy s tým, že si to do troch mesiacov odkúpia späť.

25. Sťažovateľ v súlade s tým uviedol, že o žiadnej záložnej zmluve nemal vedomosť.

26. Z uvedeného je nespochybniteľné, že celý proces (od prvého kontaktu až po odovzdanie kúpnej zmluvy poškodenému) zabezpečovala výlučne [REDACTED], ktorá najskôr navrhla podmienky poškodenému, resp. jeho rodine, následne našla medzi svojimi kontaktmi sťažovateľa ako kupujúceho a po odpredaji mala zabezpečiť pre poškodeného financovanie spätného odkúpenia nehnuteľnosti, čo sa jej však nepodarilo a následne ukončila s poškodeným kontakt a spoluprácu. Ak teda malo konanie predchádzajúce uzavretiu kúpnej zmluvy naplniť skutkovú podstatu trestného činu podvodu, mohlo k tomu dôjsť výlučne zo strany [REDACTED].

27. Ak malo dôjsť k podvodnému konaniu zo strany sťažovateľa tým, že nezaplatil celú kúpnu cenu, ale len jej prvú časť, od počiatku tvrdí, že uhradil celú kúpnu cenu vo výške dohodnutej s poškodeným.

28. Okresný súd bol toho názoru, že nezaplatením zvyšku kúpnej ceny v sume 39 348,25 eur sťažovateľ úmyselne uviedol poškodeného do omylu, hoci samotná skutočnosť neuhradenia zvyšku

kúpnej ceny nemôže napĺňať znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona. Takéto prípadné porušenie povinnosti patrí totiž výlučne do sféry občianskeho práva a uplatnenie trestnoprávnej represie je v týchto prípadoch v rozpore s princípom *ultima ratio*. Neuhradenie kúpnej ceny nie je preto trestným činom. Zásada *ultima ratio* vyjadruje subsidiaritu trestného práva, v zmysle ktorej sa prostriedky trestného práva majú použiť až v najkrajnejších prípadoch na ochranu určitých spoločenských vzťahov. Trestné právo má byť použité len ako najkrajnejší prostriedok a iba pri najzávažnejších porušeníach, t. j. výlučne v prípadoch, keď prostriedky ostatných právnych odvetví nie sú dostatočné, boli už vyčerpané, sú neúčinné či zjavne nevhodné.

29. Uvedeného si bol vedomý aj poškodený, ktorý 16. apríla 2013 podal proti žalovanej na okresnom súde žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanou a sťažovateľom. Táto žaloba bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 145/2013 z 26. februára 2015 zamietnutá. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 133/2017 z 25. mája 2017 bol rozsudok okresného súdu potvrdený vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 2 a čl. 49 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tdo 8/2022 a jeho uznesením zo 17. mája 2023:

30. Túto časť ústavnej sťažnosti treba považovať v prevažnej časti za zjavne neopodstatnenú a v menšej časti za neprípustnú.

31. Ako zjavne neopodstatnené sa javia námietky sťažovateľa uvedené v bodoch 17 až 26, preto ich ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

32. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

33. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery,

ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

34. Najvyšší súd v dovolacom uznesení poukazuje na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Pritom námietky uplatňované sťažovateľom v bodoch 17 až 26 vyhodnocuje ako námietky smerujúce proti skutkovým zisteniam, teda ako také, ktoré v dovolacom konaní skúmať nemožno (pozri body 13 až 15).

35. Sťažovateľ bez toho, aby sa čo i len pokúšal polemizovať so závermi najvyššieho súdu o skutkovej povahe jeho námietok (vyklúčujúcej ich preskúmateľnosť v dovolacom konaní), postupuje tak, že tieto námietky uplatnené predtým v dovolaní opätovne uvádza aj v ústavnej sťažnosti ako také, ktorými napáda (aj) správnosť dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu.

36. Za uvedenej situácie je evidentné, že sťažovateľ neposkytol ústavnému súdu akúkoľvek relevantnú argumentáciu vyvracajúcu či aspoň spochybňujúcu záver najvyššieho súdu o neprípustnosti námietok skutkovej povahy v rámci dovolacieho konania. Ak bol sťažovateľ toho názoru, že skutkové závery, ku ktorým dospeli okresný súd a krajský súd, nie sú vo svetle jeho námietok akceptovateľné, potom vecné preskúmanie takýchto námietok je možné iba v rámci ústavnej sťažnosti proti odvolaciemu uzneseniu krajského súdu (o čom bude reč v ďalšom v bodoch 49 až 55).

37. Inými slovami, pre nedostatok relevantnej protiargumentácie zo strany sťažovateľa ústavný súd nemal žiaden argumentačný podklad, na základe ktorého by mohol preskúmať správnosť záveru najvyššieho súdu o neprípustnosti námietok skutkovej povahy v dovolacom konaní. Treba k tomu dodať, že tieto závery sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené a sú v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu.

38. Namietané porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy treba považovať za zjavne neopodstatnené aj z iného pohľadu.

39. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

40. Podľa čl. 46 ods. 2 prvej vety ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

41. Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy je v pomere špeciality vo vzťahu k všeobecnému ustanoveniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže čl. 46 ods. 2 predstavuje osobitnú skutkovú podstatu pre tie prípady, keď sa súdna ochrana poskytuje v rámci správneho súdnictva. Ide o prípady preskúmania rozhodnutí orgánov verejnej správy, o čo v danom prípade celkom zrejme nejde.

42. Odlišná je situácia vo vzťahu k námietkam sťažovateľa vyplývajúcim z bodov 27 až 29. Tieto sa javia ako neprípustné.

43. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

44. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

45. V podanom dovolaní poukazuje sťažovateľ na výsledok civilného konania, v ktorom sa neskonštatovala žiadna vada právneho úkonu medzi žalovanou a poškodeným. Nie každé správanie, ktoré má prvky neštandardnosti, možno považovať za trestný čin (pozri bod 10).

46. Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že uvedená časť dovolacích záverov sťažovateľa spochybňuje správnosť právneho posúdenia zisteného skutku, avšak bez bližšej konkrétnej argumentácie, prečo je záver okresného súdu a krajského súdu o spáchaní trestného činu nesprávny (a to aj v prípade, ak by sa skutkové zistenia všeobecných súdov považovali za správne). Tomu zodpovedá aj skutočnosť, že najvyšší súd sa k tejto všeobecne formulovanej námietke nevyjadril. Konkrétne argumentácia sťažovateľa v tomto smere je obsiahnutá až v ústavnej sťažnosti v bodoch 27 až 29.

47. Zo sťažovateľovej argumentácie vyplýva, že podľa jeho názoru uznanie viny v danom prípade bolo porušením princípu *ultima ratio* vyjadrujúceho subsidiaritu trestného práva, teda to, že jeho prostriedky sa použijú až v najkrajnejších prípadoch, keď ochranu nemožno dosiahnuť prostriedkami ostatných právnych odvetví. Pritom sťažovateľ túto námietku výslovne formuluje iba v súvislosti so skutkovým záverom okresného súdu a krajského súdu o spáchaní podvodu (aj) nezaplatením celej kúpnej ceny. Námietku porušenia princípu *ultima ratio* teda neuplatňuje vo vzťahu ku skutkovému záveru okresného súdu a krajského súdu, podľa ktorého malo jeho podvodné konanie spočívať predovšetkým v tom, že namiesto dohodnutej zmluvy o záložnom práve dal poškodenému podpísať kúpnu zmluvu.

48. Vzhľadom na dosiaľ uvedené možno dospieť k záveru, že námietky uplatnené sťažovateľom v bodoch 27 až 29 ústavnej sťažnosti treba považovať za neprípustné, lebo sťažovateľ síce podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, avšak tieto námietky v dovolaní neuplatnil. Vedie to k záveru, podľa ktorého z materiálneho hľadiska vzaté sťažovateľ možnosť ochrany svojich práv v dovolacom konaní v uvedených súvislostiach nevyužil, čo zakladá neprípustnosť tejto časti ústavnej sťažnosti. Treba k tomu dodať, že sťažovateľ ani len netvrdí (tým menej preukazuje), že námietky vyplývajúce z bodov 27 až 29 neuplatnil v dovolacom konaní z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 2 a čl. 49 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 55/2020 a jeho uznesením z 8. júna 2021:

49. Táto časť ústavnej sťažnosti je jednak zjavne neopodstatnená, ale tiež niektoré uplatnené argumenty sa javia ako neprípustné.

50. Zjavne neopodstatnené sú námietky vyplývajúce z bodov 17 až 26. Sťažovateľ v nich uplatňuje svoje výhrady voči skutkovému stavu, ktorý okresný súd a krajský súd ustálili, resp. proti hodnoteniu dôkazov z ich strany.

51. Ústavný súd nepreskúmava úvahy všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, a neprislúcha mu ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

52. Z postavenia ústavného súdu založeného na subsidiárnej právomoci ochrany základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods.1 ústavy totiž vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

53. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd skutkové závery, ku ktorým v rámci hodnotenia vykonaného dokazovania došiel, podrobným spôsobom vyhodnotil v odôvodnení svojho rozsudku (pozri bod 5). Krajský súd sa s jeho skutkovými závermi stotožnil, keďže tieto si bez výhrad osvojil (pozri bod 8). Uvedené závery sa nejavia ako arbitrárne, resp. z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo vedie k záveru o ich zjavnej neopodstatnenosti, na základe toho túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

54. Námietky sťažovateľa vyplývajúce z bodov 27 až 29 treba považovať za neprípustné.

55. Ani zo záverečnej obhajobnej reči prednesenej obhajkyňou sťažovateľa na hlavnom pojednávaní okresného súdu, ale ani z podaného odvolania sťažovateľa [ktorého obsah je zhrnutý v uznesení krajského súdu (pozri bod 7), pričom správnosť zhrnutia obsahu odvolania sťažovateľ nenamieta a samotné odvolanie ústavnému súdu nepredložil] uvedené námietky nevyplývajú, čo vedie k záveru o ich neprípustnosti v zmysle § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde, a preto je ich potrebné odmietnuť.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 2 a čl. 49 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 137/2018 a jeho rozsudkom z 27. februára 2020:

56. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nie je daná právomoc ústavného súdu, preto túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

57. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

58. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

59. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 T 137/2018 z 27. februára 2020 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ právo podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok aj využil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu